

IZ RIJEKE.

Strah je vrag. — Greco. — "Coda del Diavolo".
La spina nel fianco.

Prošli petak imali smo mi na Rijeći i opet jedan kritički dan. Možda bismo ga bili da čekali kolikvijum, mrije, da se neko u prve dva raznolice gradnje neke čudne gledište u rekonstrukciji, ali sučelju se revolucioni i šta je srušeno o čemu još... Ne može se smijati. Koga kačka mi, i kouseće se boji, — veli naš narod, po mreži makarču ūđ, ako nas svaki i najmanji susani ponosno uzruži učini, da nam se i gaće malo ustresu.

Ner je odjutro moglo vidjeti, da je nesto u zraku. Putnici su se pregleđavale maistrovi, a što je najgorje — kabineti su ljudi na bukuju vuči u kaskare, pretvarali ih i šta je tako te je narod užao. Nemotile se smijati. Koga kačka mi, i kouseće se boji, — veli naš narod, da je miči makarču ūđ, ako nas svaki i najmanji susani ponosno uzruži učini, da nam se i gaće malo ustresu.

Trebalo je dugi, dok se ispostavilo, da su sve te mjerice poduzete radi popisa starih austrijskih kruna sa jugovjestačkim žigom. Italijanska je naime vlast odlučila da te krune izmjeni u lire, a ne bi htjela da se na Rijecki pokriortare i druge austrijske krunе, što su još ostale nerazjačene. Otuda ona stroga pretražnica.

Kad se to objasnilo, ludima je malo oduševilo. Ali malo i tek za kratko, jer su gotovo, u isto vrijeme počeli u gradu da se skupljaju tašti, gdje u većini a gdje u manjim grupama. Nesto se iza brda valja — govorio svjet i s velikom je zaboravnostu pomislio na one čine danačke sanguine, što su prije tri godine upravo u ove dane okrivavile Rijeku i njezin korpus separatist. Spustio sam se do kućnu vrata, na njemu da ih junaci zaboravljaju. Kad mi baš u taj mah došla žena iz susjedstva, viđeći:

— Haste, bozo! Ninetta vas zove. Prišli si mi, grči!

Vrat odmahn i Grču, rekoh u sebi. Kogu vrata traže oni ovde u baš sada u ove vremene?

Pomislio sam, da će to biti politički bjegevi, iz Grčke možda mornari, koji su u povlačiće vreme, bili česti i rado vidjeni gesti u našem starom gradu.

Trekni me da Ninette i pitam onu ženu, da li ih ima mnogo. Ona me učula široku pogleda, a ja je nažada upitah:

— Gaže su ti Grči?

Kad su? Ter znate kade? Ninette va trbuhiće, odgovorio mi ona, ja sam tek sada razumio, da su to bili grčevi, sto su Ninetu sprovali od straha pred kakvom novim komplikacijama. Odmah sam postao k Trbovici u početku Franina i Jurina. I u tome sam nasao vrlo zgodan lik, koji lječi mnoge bolesti u grčeve.

Nastomio sam, sproveli smo u velikoj tržnici i jedva sam dočekali jutro ili bolje reći. Vedeli su, kada nam je u članak. Nisu do množi obijednici, da nemamo cega da se bježimo, da je u državi, koju niste proglasili, tako su riječki bjegevi propustili usred zapljične vjuljivosti podstvu u Rimu a to za to, što se u njihovu kruhu pojavile neke vrlo nepridobive neuglašljene. Sad nam je posebno oduševio, nestalo straha a nestalo i Ninettin goko.

Coda del diavolo, zvuci se jedne novine, sto izdaje u Tresti i koje čine Piccavu dva putni nedjeljni veliki konkurenčni. U broju od 22 decembra domaća je ta Coda, uvidjeli mi prešavom. La spina nel fianco. Tuo vječnica je, kako naši čitatelji znau, Massolini nekadašnji oficir ovog našeg Rijeku.

Taj članak napisao je glavom (bas glavom!) sam gospodin Cuttin, inredniček. On daje Mussoliniju pravo. Rijeka je u istini tražnja den uključujući i mornare u boku. Mussolini, veli Cuttin, nije stadio ni o ultimatumima, samo da se stoji riješi rješenje pitanje. I kad se mislio, da je rješenje blizko, eti lični velesladi, koje su u tu kušu i opet zabavili svoj nos, a time i opet zavukli spomenuto rješenje na nerjezivo vrijeme. Cuttin se ljuji na one velesladi, a za Rijeku veli: — Mussolini ha detto entrambe.

Franina, perdoni! Anzi peggio, è diventata per l'Italia una spina nel fianco. A italijanski narod, veli Cuttin, ne smije imati braka u boku, već ako Francesca i Engleska

hoće da se za Rijeku interesuju, neka je imaju, ali neki i troše na nju. (Se la mantengano forse?) Nije pravdo, da Italija u taj grad ulazi ogromne milijune id. itd. A Cuttin ječani neka se boje, zaključuje Cuttin svet članak. La storia cammina e pon rinunciava mai niente. Godina 1866, morala bi da nas nečemu nauči. U ono vrijeme bio je na kormilu navelje. Godina 1866, morala bi da nas nečemu nauči. Godina 1866, morala bi da nas nečemu nauči. U ono vrijeme bio je na kormilu navelje. Morlake, da je Cavour umro, već god. 1861., te mi sada ne možemo nikako da shvatimo, kako je čovjek, koji je god. 1861. bio mrtav i pokopan mogao da bude god. 1866, na kormili Italije?... Insomma delle somme, kad sve skupu zbroji, dolazi se do žalostnog rezultata, da su i mnogi italijanski žuristi baš prave pravice — spine nel fianco.

IZ OPATIJE.

Vjenčanje. — Zupnik fasiš. — Naša svijest.

U nedjelju, 30. prosinca vječnala se u Opatiji gđica Marija Račić, kćerka ravnatelja ovdječne hrvatske pučke škole, g. ang. Rajčića, s Istranom, g. drom. Vinkom Rapočem, odvojiteljicom u Mariboru. Vjenčanje se izvršilo u crkvi Sv. Jakova. Naroda je bila sva sila iz mjeseta i okoline. Naši mladići pribredli su mlađencima, po starom običaju u blizini Hotela Stefaniće stranu. Sretnim mlađencima naše najskrenjene čestitke!

Nas kratki izvještaj o tom lijepom vjenčanju bio je ovime govor, da se nije za vrijeme svetog dana u našoj crkvi zbio incident, koji je još jednom u očima naših ljudi prikazao valjakom župnika. Brumen je njegovom pravom svjetlu.

Nevjesta, gđica Rajčić pjevala je od svoga djetinstva u svojoj rođenjoj crkvi, pa su njezine prijatelje hjeđale, da je pogrijdu vjenčanja posjetile. Zdravom Marijom, Zupniku Brumenu, žalosna mu slavenska majka — sprijećio je ga. Kao kakav oskarovski krojčevski austrijski feldmaršal, bio je u crkvi pred kardinalom i biskupom, zadržao se, ali njezini do ispravnzi kur, Karabulj, čestio mučiti veliko te, veleći da je onima na koju došla nadmetli, da ne pjevaju. Kad već tako hjeđe župnik, koji, kako se zna, ima u alkvi jedino da zapovijeda. I nije mi pjevalo. Gđice dogđaju potičuće u vježnjakom općinskom domu, donja kovačka ogorženja, da se je malo za tim svakih naših stvari vratio kuce, stopila veći Hrvat i Slaven nego što je bio bio.

Mi znam, zašto Bonom čini sve ovo. Hrvati da se našim budinama osveti, što radije pjevaju, dočim dočim, našim svetinjama nego na njima. A bili ga i to, što nismo nisi, visito naši stare i zene potuze u crkvu, kad se u njoj ne vrše nikakvi obredi ili pak idu i mali u običnoj crkvi, u kojima se još čuje hevatka riječ.

Narod čini to od svoje elastiće počele i volje. Ne treba našim svjetinjama ljudima, da ih u tome lako podstupi. Oni vele: Sveti Stjepan je jedolično odobriva, da se u našim crkvama pjeva hrvatski. Ta dozvolu nije nikada ulikmila. Ako je sada Brumen ukida sara na svoju ruku, on čini nešto, što je profili pasnoga slova, napisje crkvene narobe. S popom, koji ovako grubi krizi zapovjeđati svojih najviših duhovnih poglavara, možbije je ne imati nikakva posla. Kad on po svojoj volji ukida naše zornice, blagoslave i druge crkvene ceremonije, sto su se odvukle vršile u našem životu — on to crkvi svoga kapriča, a kapričima nemoj mjesto u crkvi, kuci Božjog! Narod to oviča da je grješi duše, i ostaje kad kuce ili ide u crkvu u vrijeme, kad se u njoj ne vrše kaprići pojedinih individua a Brumen, kojima je vjera — dešta...

Brumenov kapric od prošle nedjelje u našem ce narodu samo da pojavi svijest, da je Bog i naša ljepta kršćanska vjera jedno, a konkretni kovi popovi nešto sasvim drugo.

Dr. F. R.

kakom razraju, lipa mire, sunce kapljice, zlatno kao staro vino, mirisu krošnje djevojačkih šljivika, brečna iz daljnje zvonice našegopadinskih zvonoša.

Najčešće se slijđa gospodica tužno usneke i iz blagož tužnog očka eurkona, po proučari krupna suzica.

— Sto je sestro? vršne brat pravilno

kao stokavška čitanka.

— Ah! Ah! Ah! Žao mi je drobnogu prasence.

Kao da je sam Bog razlio iz jednog neviđljivog kometića nebeske dobroće, nad cijelu familiju, frenu suzu iz svih očiju, kuprona domaća suza, a mladić gamut i dobar vadi bilježnicu i piše u zanosa drštavice:

Pad rosa

Preko rosa

Krupna suza

Tilo puka.

Uporno sunce roni u bregove, šiljata gospodica pjeva o srcu koje je dirno i nevrno, samo jedno pseto, zlobno pseto, ljevi i kvari cisti zanos pod našim bregom, našim domaćim bregom.

— Umunki! zaklinje mladić očajno.

— Ku!

Fifical rastegne gospodica umiljato, a

pseto — hulja — podvilo rep i laje u neiz-

injernost.

Franina i Jurina
u novoj godini

Zdravo brate, mili moj Jurina,
Od sreća te pozdravlja Franina.

Novo ječu sreću svu ti donjelo.
U kući ti živo, veselo!

Oko kuće pjesme ti pjevale,
A u kući nevjeste tancale.

Štev nekak bude zdrav, brete,
A nevolj ne može te za te!

Bog ti bože, kome, udjeđo,
Do smrtri se vazda veselo.

Do smrtri neči, ti smrtri lede,
Da dođeš uživati, uživati, uživati.

Ti si jasni bijedni, istre naše,
Ti vole te ljudi, dječaci, snade.

Pa nekretne Bože, Bog nam te pozivi,
Pomgođi ti stoki, polju, nivju.

Cijelom rodu i narodu tvoru
Mir i sreća, blagoslov u domu!

(Rukom se.)

Oba (kucajući se.)

Ponoz, Bože milostiv,
Svakom junaču,

I bijednoj sirotici,
Djetetu nejaku,

Ti ispani Bože dragi,
Našu želu svaku,

Blagoslov svaku dječju
Dijemom postenjaku!

(Skapisje češće).

Fri (postavlja držinu na rame).

Mi smo, Jure, dosad drugi bili.

Putovali ćesto, vinec pili,

I po Istri, od solu do solu.

Pronosili nadajuča vesela,

Svatu bodreći i ţješći ljudi.

Da mi život utriši bude,

Pa sto mislić, moći drugi Jurnina.

Da se puni nevolja i tumača,

Na našu Istru da navali

I nekaj narod nici strovali?

Jure (zvuk uskrsnutja) —

Ne, Bože, sveta Fri Kraljev!

Bože istre, moja sestra!

Dječeti ţejak, ţejak!

Bože ţebi, moja mala sele,

Kad uzmim ţebu, ţebu,

Kad publi pere na ſolovu,

Obuči mi se mudri božićni dvor!

Ali mi mlađe domaćinske klete,

Sokolu su mlađe životinje,

A ţekov su vječno životinje!

Kad je ţekov, ţekov, ţekov,

Urođili ţekov, ţekov,

Na ţekolu pohiba ţekova —

Fri To si bi! i na Prenanture! Ca govorii

pop Matić!

Jure Cava svoju trbušinu. Tačka mu je, da bi

bi mogao podvuci cediti i još bi mu je

ustanakno ostalo.

I, kala je na Pule?

Jure Švaki dan sve ţiko i mijeće. Ako pojedem napred, još malo, pak će načvjeti istarski grad dečat konkuriranju na marmontovu čitavitu.

Hodi kudi ti drago — prti ti je va Bože.

Onde su divoice — nimaju kousulje.

Fri Hodi kudi ti drago — prti ti je va Moluvun.

Onde su divoice — nimaju ni botom.

Ja ēu s tobom i do groba poći.
Ja ēu tebi biti dosta ruka
U obrani našeg dragog puka.

Oba (zagrijeni):

Iz bračkog zagrijaja,

Poleti pjesmo sveta,

Inesi sreću raja

Pred lice cijelog svijeta...

Fr. (zagrijen):

Hvaljen Isus i Macija!

Dobar večer Bog daj,

Priši smo vas pogoditi,

Božji riči navestiti,

Srećno Vami bilo novo leto!

Jure Tulikajše i van!

Fri Bi! mi ēva pulsati tebe, da ti se naradujem, ma te nisam nosa doma. Kade si bili, ako se sna zrat?

Jure Obasdi sam neka mesta po Istri. Promstel sam, blagdanji su naši ljudi sami — aude da ih malo pogledam. I sal sam najprej na Cres.

Fr. Ca govorite tamu našu?

Jure Svi se tuže, mi ja sam njim dal kuraž na Ispu njam zapisival.

Fri A si bil va Losinje?

Jure Sam i na Unjaju. I tamu sam pival. Pival sam tako jak, da me je bilo cuti valje na Silbu.

Lipe je brate, one bladne vode. I one divoice, kada sprogovore. Voli bili ja, brate, s njima besediti. Madanu ljubice nis ne dobiva.

Fri Ti biš, Jurin, najbolje stori, da zamesišnjim, pak da greš po svete organizacije i pivačice.

Jure Da mi sam ne znam, ča mi je ovo najdampat prišlo na glavu, ma ja ti od nekoč vremena ne bina delal drugo, nego samo bini pival ove naše starinske pjesme.

Fri Naijada je ti reć, da dečat propagandisti. I da miči, oni bi svečeno rekli, da delam propagandu.

Fri Ca su kada?

Jure Kako ne! O jedan dan hodiš sam zagradu zdoljinu po place i muzici. Neki me je od njih sledi i rekla drugome: Co guarda el Jurin, kontra el fazet? Ki zna da ono mala i drugi vječni debeli gospodari Tali? I tako, ako govorim blagi, akli, akli mucić — katali — zato je naši božićni pivači, bugari, neka se one svečano stvare.

Ala, Marko, moji mlađi brajenje, Kadi ţek, ţek, ţek, doći do dyvor?

Ali Marko, sestra ţekidego:

Bože ţebi, moja mala sele,

Kad uzmim ţebu, ţebu,

Obuči mi se mudri božićni dvor!

Ali mi mlađe domaćinske klete,

Sokolu su mlađe životinje,

A ţekov su vječno životinje!

Kad je ţekov, ţekov, ţekov,

Urođili ţekov, ţekov,

Na ţekolu pohiba ţekova —

Iz ugodićnog smatraju, trgove preuzivaju, nego neumjetnički kosići; koji mu je prouzrokovao mirisavim dima dolazeći od mirisavog gospodina vis-a-vis. Da je cigara, kojom se mirisav ţid, nastlađuju, bila fina, to mišlje dočekuju papirnati prsten, koga je dječak niti smršio. To je imao biti doček, da je cigara dočestna jednoga gospodina, koga je vozi u prvom razredu.

Prenuziven je sve, to ćeši kasnjećao, nešto od nažde, a nesto na upozori avoga suputnika, da njegovo tjelesno ustrojstvo ne podnosi dima, pa uakar on poticaj i od fine cigare. Ţid, ţid se nije na to obazirao.

Domala dodjeli suputničnom — Pardon godinu, meni vaš dim smeta. Izvolite imati malo obzira!

I tada, tada, — ne sedam, nego sedam-

deset i sedam putna našim pogriješavim

čovjek, — razlju se u pravednom grijevu

debco i salju gospodin, zgrabi pseto za

rep i otkin ga — ja — a očajno četverno-

znoj krik odjur kroz srčine vinograda —

ah! Daleko!

Vraća se već dobra porodica, kraj po-

to, ţrblije bezbrizno i lojalno, i dobre-

ću dobiti našeg purgara i trepeču od ra-

dosti male, dobre, zvjezdice.

KARLO SPEKIN:

Zamjena

Brzovlak je jurio prama ţecu ostavlja-

jući za sebe oblike crnega dima, koji se

je poput magle spuštao na ravnici uzduž

zeljezničke pruge i sustavno ubijao raste-

će, koje je užao nesna u blizini pruge.

Lokomotiva je radila punom parom i člju-

čala poput usporenja čovjeka, koji zeli sto-

rije stići k svoju cijelu. Vagoni su jednomo-

dr dndali nigrinje se sad doma

injernost.

sa komunistima izborni sporazum, ali ovi ne ču da euve već najavljaju da će se oni boriti sa svojim vlastitim silama i za vlastite svrhe. Naravno je, da će ovo biti uzrok da socijalisti veoma slabu prodaju na izborima.

Pučka stranka nije još prebrdila nutrnu kružu. Borbe između ljevice, koja hoće određitu opoziciju, prema vlasti i desnice koja zahtijeva što užu suradnju s vladom, dovele su stranku u težak položaj da je moralas isključiti iz stranke mnoge uvažavane stranačke ličnosti, kao Matte Gentili, Martíne i druge.

Od drugih sadašnjih jačih stranaka, najveći interes pobudjuje liberalna stranka koja je na skoro bezuvjetno podupirala fašističku vladu. Jedan dio liberala, među kojima desnača bez iznimke, radi otko da bi usao u izbore na vladinost, misli da je potrebno da se istupi samostalno.

Dok se opozicija žuri, da što prije pročisti svoje redove i fiksira program budućeg rada i borbe, i fašisti odnosno Mussolini radi sa svojom najbližom okolinom. Ali on, kao da nije potpuno na čistom, što da uradi. Italijanske novine priznaju, da oni svaki skup još ne znaju, što im nosi najbližu budućnost. Važan je dan 12. januara t. g. Toga dana bira se naime končano fašističko vijeće. Do tada će Mussolini razmislišto da uradi sa parlamentom i sa izborima. Mussolini se ne kandi doduse podvrati savjetima tog novog vrhovnog vijeća, ali ipak zeli, da se s njima posavjetuje, raspravlja o izbornoj taktiči, te da dobije od njega odobrenje za svoj budući rad. —

Njemačka.

Politički položaj u Njemačkoj postaje svakim danom ozbiljniji. Najveće skrbi zadaju centralnoj vlasti Bavarske. Tamo je vlast poduzela stroge mjeru protiv bunтовne mase, ali uza sve to do pravod rade nije došlo. Naprotiv, svakim danom policija otkriva nove ure, koje su naperene protiv vlasti i onih ličnosti, koje uzdržavaju javni posladek u zemlji.

Meditijum dok uspijeva da se javni mir podržaje samo jakim vojničkim i političkim aparatom, dole se u bavarskom saboru (Landtagu) bježe teška parlamentarna borba. Blok opozicije, sastavljen od pučke stranke, socialistički komunisti, odbio je da 91 protiv 54 glasa predlog punomoći zahtražen od sadašnje vlade. Ako kod ponovnog glasovanja ne prodre ovaj vladin predlog, nastupiće će vladina kriza i proglašenje iznimnog stanja. U svakom slučaju polaziti će se još više zaostrići i pospešiti novi pokusaj državnog udara.

Inače, prije politički položaj u ostalim Njemačkoj nije se zadnjih dana ni u čemu promijenio. Sva politička stranaka očekuju razvoj pregorova između Francuske i Njemačke, koji zapravo nisu još započeli. Dosada su poznatim notama izmijenjene samo neke temeljne misli iz kojih proizlazi da je kompromis dosta težak jer Njemačka odbija odlučno svaku koncesiju na skelu svoje suverenosti u okupiranim područjima, dok Francuska ne će da se odreće svojih zalogi i njihovog izrabljivanja. Ipak u Berlinu se vjeruje da će doći do sporazuma sa Francuskim.

Strašna su pak prilike pučanstva u Njemačkoj. Vlada čini velike napore, da ublaži bijedu, te da juvijek podupire novčanom oku 1.500.000 potpuno nezaposlenih radnika i 1.825.000 djelomjepozaplenih, i to samo neokupiranoj Njemačkoj a u okupiranoj druga dva milijuna nezaposlenih. Šta više: uzdržava 530.000 ratnih udovicu sa 1.134.000 djece i 785.000 invalida. Ipak sve ovo ne dostaje da se pučanstvo spasi od fizikalnog i duševnog propadanja, pa ni pripomoci industrije i zemljoradničkim organizacijama koje brane na sebi više stotina hiljada djece i mješevi doračnaju 4.200 tonu raznih živčenih namirnica, što dostaje za mješevi prehranu 1.250.000 djece, ne mogu da sprječe upravo zarazno haranje tuberkuloze i dnevne sluhajuće smrti iz bijede.

Grčka.

Politički je položaj i u ovaj zemlji vrlo mutan. Nitko još ne zna, hoće li se Venizelos odlučiti na povratak u Grčku ili ne. Sto se tiče kralja, drži se, da je on žrtva različitih intrig i da je imao teško i ne-simpatično nasledstvo. Njegova majka Sofija i stric Nikola stajali su u uskoj vezi sa Metaksasom. Uhvaćeno je jedno pismo neke dvorske dame bivše kraljice, upućeno Metaksusu, koje dovoljno očrtava te veze. Iz ovog se vidi, da je kralj Gjuro bio primuđen, da suraduje sa strujom kralja Konstantina, jer nije imao odvraćnosti da prekine i da Grčku vadji pravcem narodne volje. Zbog toga se smatra da kralj Gjuro ne može dati nikakove garantije, da se u Grčkoj ne uradi narodni rezim. Pitanje je, kako će se držati Venizelos i njegovi slijedbenici. Ovaj je momenat od kapitalne važnosti, pošto će Venizelos, ako bude uskratio suradnju cistim republikancima, sprječiti a naročito u Alturi.

čiti normalni razvitak i zadržati zemlju u dosadašnjim prilikama. Ako se Venizelos bude povratio u Atenu sa nanjerom, da uspostavi monarhiju, svi su izgledi, da u tome ne će uspijeti, nego bi se time izazvao nastavak borba i tržavica. Grčka će u tome slučaju izgubiti veliki kapital, koji ima u blinosti g. Venizelosa. U slučaju pak da se Venizelos opredeli za republiku, on će sigurno dobiti punu vlast, jer su svim etnicim spremni da mu povjeru upravu državnih poslova sa punom vlasti. U republikanskoj Grčkoj postoji težnja da se stvari republike po primjeru Sjevernih Američkih Država, dok opet druga struja smatra pogodnijim francuski republikanski sistem. Prva struja — Venizelisti — hijeli bi da na američkoj bazi biraju Venizelosa, taj predsjednika. Čisti republikanci međutim, premda nisu protiv Venizelosa, ipak ne bi željeli, da bude biran po američkom sistemu, zato što njegov naslednik ne bi mogao da daje garancije, koje daje Venizelos. Čisti republikanci zato i rade na ostvarenju republike po francuskom sistemu. Kao njihov kandidat spominje se admiral Kondurović, koji je vrlo popularan, a kojega bi časnici i vojska slušali, pošto on u javnosti, a specijalno u vojsci uživa velik ugled.

Jugoslavija.

Kako čitamo u beogradskoj "Pravdi", u jugoslovenskom ministarstvu spoljnih poslova se uvede nova lista, koja će se uputiti Republici Austriji, i koja će u prijateljskom tonu upozoriti vlastu u Beču, koja je na sebi preuzevao zaključak 10. septembra 1919. godine u Saint Germainu, na pitanje zaštite narodnih manjina. Pored ove note sprema se u istom ministarstvu tekst prijateljske intervencije kod naše vlade u Rimu zbog lošeg postupka sa slavenskim pučanstvom u Istri i na Korčkoj, prema kojima da naša vlada vodi jednu borbu, koja ide pravcem italijanizacije nacionalnih manjina u Italiji.

Domaće novosti

Hristus se rodio!

Svim svojim članjenim pretpostavnicima i čitateljima pravočasne veste želimo čestitne Božićne praznike!

UREĐNINOST I UPRAVA
"ISTARSKA RUEČ".

Vječnjenje.

Prošle subote vječneno se g. Josip Demarin, učitelj u Vodicama, sa dražesnom Gospodinicom Zorkom Flego, kćerkom naseg uglednog istarskog rođabljuba g. Frana Plega iz Buzeta.

Srđacno čestitamo obojici na njihovom vječnjenju te im želimo obilje srće i zadovoljstva!

† Dr. Fran Mandić.

Udarac za udarecm! Jutro nam je opet nemila smrt ugrabila jednoga između najboljih rođabljuba — dra Frana Mandića, liječnika u Trstu.

Pokojnik je uživao u Trstu velike simpatije. Bio je pošten čovjek i čestit narodnjak. Njegova ljubav do naroda stvarila je upravo idealna. Još kao dječak vječnijo se svakom našem uspjehu. U svojoj plemenitoj duši nije nikada poznavao razlike između Hrvata i Slovenaca, kao ni njegov broj pat. prof. Matko, već mu je jednako bio množi svaki napredak i jednog i drugog plemena. Svojim je činima jasno pokazivao, da je Slaven širokog obzora.

Već smo duže vremena opažali, da nema više lijeka njegovoj bolesti, pa smo bili privržni na ovu katastrofu. Ali unatoč svega toga nas je dubko potresla vijest, da je blago srce prestalo jedampat za uviđek da kuce.

Pokojnik je još za svog života izrazio želju, da budu njegovi smrtni ostaci preneseni u Kastav i onđe sahranjeni između braće Matka i načelnika Jelucića. Toj želji bit će moe i udovoljeno. U nedjelju, dne 6. tek. m. odvest će se njegove smrtni ostaci Kastav i onđe sahraniti.

Dr. Fran Mandić otišao je u vječnost. S njegovom smrću zaključen je časni život. Neka mu bude laka jugoslovenska gruda, koju je toliko žarko ljubio. Njegovim sinovima, kćerama i ostaloj rođabni naše najsrđenije sažaljenje i sreću.

† Ante Zuccon.

Iz Altare nam stježe tužna vijest, da je našu godinu u krilu svoju obitelji u najvećim godinama svog života preminuo na vrijedni učitelj g. Ante Zuccon.

Pričana smrt pokojnika veliki je gubitak za nas narod. Njima gubi naš narod vrlo mnogo, jer mu je bio uviđek pri ruci. Dobar i plemeniti, drag i uslužan, tih i skroz — nikada nije pokazao niti jedne crte, koja ne bi bila simpatična i mila. Shvatljiva je bila stoga ona neizmjerna ljubav, koju je uživao svadge gdje je služivo,

pokojni je Zuccon proživio mnogo neuobičajenih časova za vrijeme rata, a još više iznega. Netom je italijanska vojska okupirala Istru bio je odmah izbačen iz službe i postavljen pod disciplinarnu istragu. Kad se ustavio, da su sve optužbe protiv njega neutemeljene, onda su ga školske vlasti bacile u penziju, od koje je jedva ušao u blinosti g. Venizelosa. U slučaju pak da se Venizelos opredeli za republiku, on će sigurno dobiti punu vlast, jer su svim etnicim spremni da mu povjeru upravu državnih poslova sa punom vlasti. U republikanskoj Grčkoj postoji težnja da se stvari republike po primjeru Sjevernih Američkih Država, dok opet druga struja smatra pogodnijim francuski republikanski sistem. Prva struja — Venizelisti — hijeli bi da na američkoj bazi biraju Venizelosa, taj predsjednika. Čisti republikanci međutim, premda nisu protiv Venizelosa, ipak ne bi željeli, da bude biran po američkom sistemu, zato što njegov naslednik ne bi mogao da daje garancije, koje daje Venizelos. Čisti republikanci zato i rade na ostvarenju republike po francuskom sistemu. Kao njihov kandidat spominje se admiral Kondurović, koji je vrlo popularan, a kojega bi časnici i vojska slušali, pošto on u javnosti, a specijalno u vojsci uživa velik ugled.

Njegovoj obitelji naše toplo sačeće, a njemu želimo vječni mir i pokoj duši!

Glavna skupština političkog društva "Edinstvo" u Trstu.

U nedjelju, 30. pr. m. obdržavala se u Trstu glavna skupština političkog društva "Edinstvo". Skupština je bila dobro posjećena. Zastupani su bili svih krajeva Jadranske Krajine. Delegati su izrazili želju, da se ponovno uđijme i uvrstite sve narodne sile u političkom društvu "Edinstvo". Izabran je opširni odbor, u kojem je zastupana čitava Jadranska Krajina. Novim predsjednikom izabran je narodni poslanik g. dr. Josip Wilfan.

Prijateljima i znancima iz Kanfanara!

Pričamo: Poštovani gosp. urednici! Molim Vas, budite tako ljubčani, da mi u Vašem cijenjenom listu uvrstite ovo neko rečka:

Od prijatelja domoroca, s kojim sam se pred izvesno vrijeme slučajno srećo, doznao sam, da mi moji znanci i prijatelji iz milog mi Kanfanara i okolicu predstavljaju, sto bih toboži bio zaboravio na moj dragi zavičaj.

Posebno sloma Austrije, koji me je zatekao u Dalmaciji, ostao sam u slobodnoj Jugoslaviji s tog razloga, što mi uslijed poznatih prilika nije bio moguć povratak u moj zavičaj.

Ali neka svim mojim lamošnjim prijateljima budu uvjereni, da nisam zaboravio na onu grudu slavenske zemlje, u kojoj leže kosti mojih otaca, i da će oći i misli moje uvijek biti uprve moje tužnoće zavičaju!

Svim mojim znancima i prijateljima ključem: — Sretan Vam budi nova godina!

Pero Trepov (prije Deltrepo) pok. Antuna

Split, Beogradska ulica br. 6.

U Splitu, dne 28. decembra 1923.

Naša sramota.

Pišu nam iz Račje Vasi: Ovih dana imalo je naše općinsko zastupstvo svoju sjednicu. Na joj sjednici podnijeli su svu općinsku zaštitnicu — osim g. Puhalja iz Lanišća — demisiju. Svoju demisiju su utemeljili na tomu da im općina ne plaća nadnike, kad dođu na sjednicu.

Mislimo, da naše općinsko zastupstvo nije moglo učiniti većeg škandalu od ovo. Mi smo ostali upravo frapirani, kad smo čuli da naše zastupstvo daje demisiju samo radi par lirica. Zar je to patriotski čin? Kad bi bilo naše zastupstvo podnijelo demisiju radi potaihancenja naše skole i crkve, radi nametnucu italijanskog općinskog tajnika, radi nanasanja velikih tereta da im općina ne plaća nadnike, kad dođu na sjednicu?

Mislimo, da naše općinsko zastupstvo nije moglo učiniti većeg škandalu od ovo. Mi smo ostali upravo frapirani, kad smo čuli da naše zastupstvo daje demisiju samo radi par lirica. Zar je to patriotski čin?

Kad bi bilo naše zastupstvo podnijelo demisiju radi potaihancenja naše skole i crkve, radi nametnucu italijanskog općinskog tajnika, radi nanasanja velikih tereta da im općina ne plaća nadnike, kad dođu na sjednicu?

Sramite se, nistarite jedne!

Seljaci, pozor!

Dne 10. ov. mjeseca gube vrijednost sve novčanice od jedne lire. Tko ih još posjedi, neka ih odmah nosi na postu, jer ih i za 10. ov. mjeseca ne će više mitko primati.

Za naša prava.

Pričamo iz Istarsa: Ovih dana poslali smo školskom proveditoru spomeniku, kojim odlučeno za ljevanje, da se ponovno uspostavi u Lanu hrvatska škola i da se naša dječica pohučavaju u materinjskom jeziku. Svoju spomenicu obrazložili smo činjenicom, da čak ako se ne udovolji našem zahtjevu, naša dječica u čisto hrvatskim selima ostati pod njeni analfabete. Mi smo čvrst uvjereni, da je posve isključeno da se malo dijeti što, tuck, kad učitelji ne poznaju njihovom jeziku. Školskom smo proveditoru spomenuli čak i to, da se nova školska naredba ni u kojem pogledu ne slaze sa naravnim akonima. Spomenica broji 60 polipa, a吊pisali su je svi roditelji ili skrbnici skoje djece. —

U zadnje vrijeme doznamo, da nas i hrvatski Ordinarij u Trstu misli usrediti našim cijenjenim njima, jer im ovdje ne poznaju mojitički jezik. Radi toga smo se obratili na spomenuti Ordinarij i zamolili ga, da odustane o te namjeri. Pred malo dana dobitili smo besčanje, da će naučiti hrvatski sveti liki. Sada cekamo, da vidimo, da li će se obistiniti.

Meditijum se pred niskom dana dogodila velika krivica na mrtvog g. Puhalja. Oblasti su mu danu oduzeli govoritični koncesiju s mrtvacijom, da njena godišnja pruža se ne putovati. Oni će svejedno putovati, jer li hudi svuda primaju rado i ne fraže od njih, nate li za jedu na vino.

Vodnjančki rodoljubi daruju 0. g. Matko Crletić 5, N. N. iz Voloskoga 10, P. P. iz Opatije 10 i gospodjica N. N. iz Šč. 20 lira. Vodnjančki hvalan!

Za pjevački zbor Učiteljske Zvezde:

Na pira g. Josipa Demarina i druge Flegi, u Buzetu sakupilo se 50 lira. Novac je uvršten u uredništvo "Učiteljskog liste".

Tuđa valuta na tržanskoj burzi.

Jučer, dne 2. januara mogli su podati očnosc kupiti:

100 francske franka za 117,2.—117,75; 100 švicarskih franka za 402.—405.; 100 madžarskih kruna za 67,30.—67,70; 100 madžarskih kruna za 0,117.—0,121.; 100 njenskih ekovarskih kruna za 0,0232.—0,0238; 100 ugarskih dinara za 25,95.—26,20; jedan austrijski kraljevski dollar za 23,10.—23,20 i jedan je sterlingski lira za 100,15.—100,30 italijanskih lira.

Odgovorni urednik: IVAN MARIA MICHALUZZI

Izdavač: IVAN STARÍ

Tisk: TISKARA "EDINSTVO" U TRSTI.

Zorka Flego

Josip Demarin

vječnici

Buzet 29. XII. 1923. Vodice:

Marija Mandić rodj. de Pichel, u ime svoje, sinova, kćeri i ostalih rođaka, saopćuje prijateljima i znancima tužnu vijest, da je njezin nezaboravni suprug

Dr. Fran Mandić

liječnik

umro danas, nakon duge i mučne bolesti, providjen svetotajstvima umirućih.

Mrtvi ostanci mrtvog pokojnika biti će — po izričitoj njegovoj želji — preneseni u rodno mjesto Kastav, u nedelju, dne 6. t. m. a pogreb će se obaviti iz selja Spinčići u 3 sata po podne.

U TRSTU, dne 2. januara 1924.

Umoljava se, da izostanu sažaljni posjeti i da se ne šalju vijenci.